

Freud, Hitler og The Cranberries og en mands øjesten

af Sarah Kristine Frederiksen | sep 1, 2024 | Anmeldelser, Prosa

I en hvirvelvind af længsel og pop-referencer går en mand til bekendelse om en sommer, hvor han forelskede sig i et barn og hvor traumerne som en tråd af tranebær sprænges i hænderne på dem.

“... jeg lod dig flagre ind i huset som en natsvalehale, og jeg spurgte mig selv om du mon vidste at du var mine lektier, at jeg betragtede og studerede dig endeløst, at jeg huskede alt hvad du sagde, hvad du gjorde, hvordan du bevægede dig, at du skulle være min ultimative laboratorieøvelse, genstand for mit foredrag, min dissektionsopgave, mit yndlingsdyr.”

Smagen af tranebær

I sommeren 2005 bliver der citeret sangtekster, filmreplikker og salmevers, når den 49-årige dyrlæge Kurt vinder en 14-årig piges venskab et sted på landet i det hollandske bibelbælte. Min egen øjesten af den hollandske forfatter Lucas Rijneveld, mesterligt oversat til dansk af Birthe Lundsgaard, er en fuldstændig hypnotisk strøm af bekendelser tiltalt *de ærede dommer* og *min egen øjesten*. Min egen øjesten er en pige, som længes efter at flyve væk fra gården, hun bor på, og som bruger de fleste af sine timer på at tale med Freud og Hitler, som inderligt ønsker sig en penis, som er konstant bange for at blive forladt og glemt, og som får flere synlige og usynlige ar i sommeren 2005. Det er en ubarmhjertig og bitter fortælling, selv hvis man lytter til The Cranberries samtidig.

Drengesgevir og flødeskumskræmmerhus

Rijnevelds ubarmhjertighed stopper ikke blot ved plottet. Der bliver givet ingen, hverken til karakterer eller læsere, mulighed for at trække vejret, da historien uden punktummers pause intenst og hurtigt fortsætter. Det er en bombe af sproglig magi, der eksploderer for øjnene af en, når man sidder med Rijnevelds bog foran sig. Det er alt fra sætningernes opbygning og rytme til ord som marmeladekogerens, flødeskumskrømmerhus og drenggevir.

“... for du vidste fra bøgerne at nu ville du blive kvinde, at du var kønsmoden, og det ville forandre alt, du kunne blive plukket når som helst, ligesom de overmodne blomster som din far lavede marmelade af (...), jeg vidste at jeg var blommeplukkeren, marmeladekogerens.”

Det er umuligt ikke lige at hviske *Lolita*, når man nu sidder med en bog som denne i ens hænder. Og måske er det en moderne udgave af Vladimir Nabokovs værk. Hos dem begge går hovedkarakteren til bekendelse for “*de ærede dommer*”, et fund af en dagbog skal ændre alt, og gennem den grusomme fortælling, er her også snu observationer om samfundet, de befinder sig i. For Rijnevelds fortælling er det særligt iagttagelser om religion og queerness, hvilket både gør den aktuel men også tidløs.

Af traume er du kommet, til traume skal du blive

Det tragiske og særligt smukke ved denne fortælling er netop, at det handler om to mennesker, der bare gerne vil ses og forstås og heles, men i den enes forsøg på dette skades den anden. Det er det, der gør det til en utrolig fantastisk bog – man fatter sympati for både offer og gerningsmand. Af den enes traume skabes den andens. Og av, hvor gør det ondt at læse. Jeg tror, jeg snart læser den igen.

O
F
N
I

Lucas Rijneveld: Min egen øjsten
Oversat af Birthe Lundsgaard
Vinter Forlag
2024
324 sider

Læs også

Freud, Hitler og The Cranberries og en mands øjsten

Guddommeliggørelsen af det menneskelige instinkt

Afmagtens forankring

Små skæbner og det store, store hav

Jeg vil gerne have, at denne bog bor et sted i alles bogreoler